

● યા અલ્લાહ ●

- ડૉ નવીન વીભાકર -

દુર એટલાંટીક મહાસાગરનાં ઉછળતાં મોજાંઓને અનન્ત જોઈ રહ્યો હતો. તે પોતાની પત્ની કુન્દન અને બે સન્તાનો મીત અને મીતા સાથે ન્યુ યૉર્કના જોન્સ બીચ પર પીકનીક માટે આવ્યો હતો. દરીયો અને ઉછળતાં મોજાંઓ એને પોતાના વતન યુગાન્ડાના લેક વીક્ટોરીયાની યાદ આપી રહ્યાં હતાં તો સાથે તરત જ યાદ આવે છે ઈદી અમીનનો જીવલેણ ત્રાસ !

સને 1971માં યુગાન્ડામાં લશ્કરી બળવો થયો. મેજર જનરલ ઈદી અમીને પ્રેસીડન્ટ ઓબોટે સામે 'કુ' કર્યું ને સત્તાપલટો થયો. ઈદી અમીને ઓબોટેની જાતીના લાભેક માણસોનો સંહાર કર્યો. પછી એશીયનોની આર્થીક પકડને ધીક્કારતા તથા પ્રજાનું ધ્યાન બીજે દોરવા, યુગાન્ડાના બધા જ એશીયનોની ત્રણ જ મહીનામાં હાકલપટ્ટીનો હુકમ આપ્યો. ત્રણ ત્રણ પેઢીએ જમાવેલો ધંધો, માલ-મીલકત, વાડી-વજીફા, ત્યાં જ મુકી એશીયનો ચાલી નીકળ્યા. બ્રીટીશ સબ્જેક્ટ - નાગરીકોને તો બ્રીટને સમાવી લીધા. બાકીનાને 'નીર્વાસીત' રૂપે દુનીયાના બીજા દેશોએ લીધા. અમેરીકન ચર્ચ તરફથી અનન્ત અને કુન્દન અમેરીકા આવ્યાં. પણ છેલ્લે નીકળતી વખતના પ્રસંગે અનન્તને હચમચાવી દીધો હતો.

ત્રણ મહીનામાં જ નીકળી જવાનું. કુન્દન પાસે બ્રીટીશ પાસપોર્ટ હતો. બ્રીટીશ એમ્બેસીમાં વીઝા લેવા જવા લામ્બી લાઈનમાં ઉભા રહેવું પડતું. નમ્બર લાગ્યો ત્યારે અનન્તને કહેવામાં આવ્યું, 'તમે બીજા દેશના છો તેથી બ્રીટન તમને ન સ્વીકારે; પરન્તુ તમારી પત્ની કુન્દન બ્રીટીશ પાસપોર્ટ ધરાવતાં હોવાથી તેઓ એકલાં જ પતી વીના બ્રીટન જઈ શકે. અથવા તો પતી નીર્વાસીત બની જે દેશમાં જાય ત્યાં પત્નીએ જવું રહ્યું.' અનન્ત મુંઝાણો. એ વખતે કુન્દન સગર્ભા હતી. હવે ? ભારતીય મુળના હોવાથી તે ભારત જઈ શકે. ભારતીય કચેરીમાં જતાં તેઓએ ભયસ્થાન બતાવ્યું કે એક વાર ભારત જશો તો પછી બ્રીટન તેની જવાબદારીમાંથી છટકી જશે. અનન્ત પાછો બ્રીટીશ કચેરીમાં ગયો. બ્રીટીશ હાઈ કમીશનર, ઈન્ડીયાથી આવેલા ઈન્ડીયન હાઈ કમીશનર સાથે વાતાઘાટમાં રોકાયેલા હતા. અનન્ત બ્રીટીશ હાઈ કમીશનરની ઓફીસની બહાર ઉભો હતો. ત્યાં તો મુલાકાત પતાવી ઈન્ડીયન હાઈ કમીશનર બહાર નીકળ્યા ને અનન્તથી બોલાઈ ગયું, 'અરે નીરંજન ! તું અહીંયાં ?'

ઈન્ડીયન હાઈ કમીશનરે અનન્ત સામે જોયું, 'અરે, અનન્ત ! તું અહીં ? કોલેજમાંથી નીકળ્યા પછી આપણો કોઈ કોન્ટેક્ટ જ ન રહ્યો. શી વાત છે ?'

અનન્તે વસ્તુસ્થીતી સમજાવી.

'ચાલ મારી સાથે. હું અમેરીકન એમ્બેસીમાં જાઉં છું. છે ઈચ્છા અમેરીકા જવાની ? તેઓએ હજાર ડૉલરના વીઝા મંજુર કર્યા છે. તારો ને કુન્દનનો પાસપોર્ટ સાથે છે ?'

વીધીનું ફરમાન એવું હશે ! કુન્દનને ફોન કરીને તેણે સમજાવ્યું કે નીરંજન દેસાઈ – ઈન્ડીયન હાઈ કમીશનરની મદદથી બન્નેને અમેરીકાના વીઝા મળી ગયા છે. શરુઆતમાં કમ્પાલાથી ચોવીસ માઈલ દુર એન્ટેબે એરપોર્ટ પર જતાં એશીયનોને ચેકપોસ્ટ પર ઈદી અમીનના સૈનીકો ખુબ રંજાડતા. ઘરેણાં, કીમતી વસ્તુઓ તો લઈ જ લેતા; પરન્તુ ઈદી અમીન સરકારના કાયદા મુજબ ફક્ત એક સો ડોલરની રકમ જ સાથે લઈ જવાની છુટ હતી, તે પણ ઈદી અમીનના સૈનીકો ચેક અપ વખતે ખુચવી લેતા ! આ કનડગતના રીપોર્ટ આન્તરરાષ્ટ્રીય સ્તરે થતાં, દરેક દેશની એમ્બેસીએ જેટલા નીર્વાસીતો સ્વીકાર્યા હતા તેઓને લઈ જવા, રક્ષીત બસોમાં બેસાડી તેમને એરપોર્ટ પર લઈ જવાની કાર્યવાહી હાથ ધરી.

હજી કમ્પાલામાં બધું સમેટવાનું બાકી હતું. તેથી કુન્દનને ન્યુયોર્ક પહેલાં મોકલવાનું નક્કી થયું. સદ્ ભાગ્યે, તેણે અમેરીકામાં રેફ્યુજી કેમ્પમાં જવાને બદલે, અનન્તના મીત્રને ત્યાં ઉતરવાનું હતું તેથી રાહત હતી.

પ્લેન રાત્રે ઉપડવાનું હતું. અનન્ત તેના ડ્રાઈવર ‘ટેગે’ સાથે બસની પાછળ એન્ટેબે એરપોર્ટ જવા ઉપડ્યો. એરપોર્ટ એશીયનોથી ઉભરાઈ રહ્યું હતું. કેટલીયે ફ્લાઈટ્સ દુનીયાના દેશોમાં ઉપડવાની રાહ જોઈ ઉભી હતી. ચેકીંગ થઈ જતાં, અનન્ત અને ટેગેએ જોયું કે રાતના બાર વાગી ગયા છે. હવે પાછા જવું મુનાસીબ ન લાગતાં, આજુબાજુની હોટલમાં રાત રહી જવાનું અનન્તે નક્કી કર્યું. પણ ત્રણ જ હોટેલ હતી અને ફ્લાઈટ્સ બધી મોડી થતી થતી, છેક સવારે કે બીજે દીવસે ઉપડતી, તેથી હોટલો બધી ભરાઈ ચુકી હતી. હવે શું કરવું ? અત્યારે રાતે પાછા ફરતાં, ચેકપોસ્ટ પર કારને ઉભી રાખી સૈનીકો કનડગત કરે તો ? પણ ટેગેએ કહ્યું કે જે થાય તે, ઘરભેગા થઈ જઈએ.

બન્ને ઉપડ્યા. ટેગે તો આફ્રીકન હતો. પોતે તો ઈન્ડીયન હતો. શું થશે ? અનન્તના મનમાં ફફડાટ હતો. એન્ટેબેથી અર્ધે પહોંચ્યા હશે ને ચેકપોસ્ટ પર સૈનીકે રોક્યા. તે રાઈફલ તાકતો કારની નજીક આવતો હતો. ટેગેએ તેની બાજુની બારી ખોલી. પણ સૈનીક તો અનન્ત બેઠો હતો તે બાજુ આવ્યો. અનન્તે ગભરાટથી બારી ખોલી ને રાઈફલના નાળયાને અંદર સાવ નજીક જોઈ તેનાથી બોલાઈ ગયું: ‘યા અલ્લાહ !’

સૈનીક થંભી ગયો. જ્યારે પણ કોઈ કામ સરખું ન થતું ત્યારે અનન્તને ‘યા અલ્લાહ’ બોલવાની ટેવ હતી. આ વેળાયે તેનાથી સહજ ભાવે તે બોલાઈ ગયું.

‘વે વે ની ઈસ્લામ ?’ સ્વાહીલીમાં તેણે પુછ્યું (તમે મુસ્લીમ છો ?) હેબતાઈ જવાથી અનન્ત તો જવાબ આપી જ ન શક્યો; પણ ટેગેએ સમયસુચકતા વાપરી કહ્યું ‘ન્ડીયો !’ (હા !)

‘નેન્ઢા ! નેન્ઢા !’ (જાઓ, જલદી જાઓ.)

ને ટેગેએ કાર પુરપાટ મારી મુકી.

ઈદી અમીન મુસ્લીમ હતો. પેલો સૈનીક મુસ્લીમ હતો અને અનન્ત બચી ગયો. એ પછી તો સૈનીકોનો શહેરમાં રંજાડ વધતાં, અનન્ત ઘરના દરવાજે તાળું મારતો ને પાછલી ડેલીમાંથી ઘરમાં જતો. રાત્રે આખા ઘરમાં બત્તીઓ બુઝાવી નાખતો. ટીવી તો બન્ધ જ રહેતું. બાકી રહેલા લગભગ બધા જ એશીયનો એમ જ કરતા. બધું આટોપી, ઈન્કમ ટેક્સ ક્લીયરન્સ મળતાં નાકે દમ આવી ગયો. જ્યાં જાઓ ત્યાં લાંચ ! માંડમાંડ બધું આટોપી, ટેગેને જે જોઈએ તે ઘરવખરી લઈ જવા દઈ, માંડમાંડ અનન્ત અમેરીકા કુન્દન ભેગો થયો.

આજે આટલાં વરસો પછી વીતેલા એ ભયાનક ભુતકાળની યાદ આવતાં અનન્ત કમ્પી ઉઠ્યો. આજે તો અમેરીકામાં તે સલામત છે, ઠરીઠામ થયો એટલું જ નહીં; ધનદોલત, ઈજ્જત, શોહરત કશાની એને કમી નથી. એની નજર એની પ્રેમાળ પત્ની કુન્દન અને બે વહાલાં સન્તાન મીત અને મીતા પર પડી. સૌનાં ઉજળાં અને મીઠાં ભવીષ્યની આશાવેશમાં તેણે ‘અલ્લાહ’નો ઉપકાર માન્યો. (સહેજ ટુંકાવીને – સમ્પાદક)

ડૉ. નવીન વીભાકર

લેખકના વાર્તા-સંગ્રહ ‘ચાંદ બનકે આના’ (પ્રકાશક: ઈમેજ પબ્લીકેશન – email - imageabad@gmail.com પ્રથમ આવૃત્તી: 2008, પૃષ્ઠસંખ્યા: 148, મુલ્ય: રૂપીયા 100)માંથી સાભાર...

સર્જક-સમ્પર્ક:

Dr. Navin Vibhakar,

6291, Rock Creek Circle, ELLENTON, FL – 34222 - USA
Phone: 941-721-4499, Cell: 941-524-7867

‘સન્ડે-ઈ-મહેફીલ’ના આ અંકના અતીથી સમ્પાદક અને સંકલનકાર ન્યુ જર્સી-અમેરીકાના પ્રસીદ્ધ હાસ્યલેખક ભાઈ શ્રી હરનીશ જાળી (harnish5@yahoo.com)નો ખુબ ખુબ સાભાર..... બળવલ્ત પટેલ – ઉત્તમ ગજજર

‘સન્ડે ઈ-મહેફીલ’ – વર્ષ: સાતમું – અંક: 223 – July 31, 2011

‘ઉંઝાજોડણી’માં અક્ષરાંકન: ઉત્તમ ગજજર – uttamgajjar@gmail.com

(♦)

Earlier Articles of all ‘Sunday eMahefil’s can easily be downloaded from our website:

(♦)(♦)(♦)

<http://www.gujaratilexicon.com/index.php?action=downloadSeM>

More than 83,00,000 Gujarati Language lovers have visited

<http://www.gujaratilexicon.com>

More than 8,30,000 have visited Digital Bhagwadgomandal

<http://www.bhagwadgomandal.com>

More than 1,40,000 have visited Lokkosh

<http://lokkosh.gujaratilexicon.com>

You too are invited to visit Gujaratilexicon with a new interface.

(♦)(♦)(♦)(♦)(♦)(♦)(♦)